

EMIR ESTRADA

Kids at Work. Latinx Families Selling Food on the Streets of Los Angeles

New York: New York University Press, 2019, 206 s.

Tobias Samuelsson

Arbetar barn? Varför arbetar barn? Detta är några av de många frågor som belyses i boken *Kids At Work. Latinx Families Selling Food on the Streets of Los Angeles* (2019). I boken presenterar sociologen Emir Estrada ett rikt etnografiskt material från Los Angeles där hon följt latino-immigrantfamiljer som arbetar som gatuförsäljare. Det material som presenteras i boken bygger på ett treårigt etnografiskt fältarbete i vilket Estrada följt med familjerna i deras vardag, i hemmet när de förbereder inför arbetet på gatan såväl som när de är ute och säljer på gatorna. Utöver denna deltagande observation har forskaren genomfört sextiosex intervjuer med barnen och deras föräldrar. De barn som intervjuades för studien var mellan 10 och 18 år gamla. Boken utgår huvudsakligen från barnens perspektiv, serverar barnens synvinkel snarare än de vuxnas, föräldrarnas bild. Forskaren har såklart även talat med föräldrarna, men detta material används närmast bara som komplement.

Möjligen tycker någon läsare att bokens område, barns arbete, ligger utanför föreliggande tidskrifts fokus. Det arbete barn utför i nutiden brukar generellt inte få så mycket uppmärksamhet. Arbetande barn betraktas ofta som en historisk företeelse eller möjligen som något som enbart förekommer i fattiga utvecklingsländer i vår tid. Det finns, i USA likväl som i till exempel Sverige, en föreställning att barndomen ska vara en tid fri från arbete, ”att barn ska få vara barn”, att denna tid i livet ska användas till utbildning. Arbete anses stå i vägen för möjligheten till utbildning och ses, ibland, till och med som ett direkt hot mot barnens möjlighet att vara barn. Barns anses inte ska behöva ta ekonomiskt ansvar för sig själva, det ska deras vårdnadshavare

FÖRFATTARE

Tobias Samuelsson, Professor i samhällsvetenskap,
Högskolan för lärande och kommunikation,
Jönköping University, Tobias.samuelsson@ju.se

sköta. Barns arbete är dock accepterat om de jobbar för att tjäna fickpengar till sin egen privata konsumtion. I sin bok klagar dock Estrada att arbete förekommer bland barn i Los Angeles i det tjugonde århundradet och utmanar många av de nämnda föreställningarna.

Barn som är gatuförsäljare är, enligt bokens författare, i stort sett inte undersökt tidigare. Barnens arbete inom/med familjens tas ofta för givet och osynliggörs. Här finns likheter med tidigare forskning som just pekat på att barns arbete ofta döljs, förminskas och benämns som "hobby" eller som att "hjälpa till" och snarast ses som en del av uppfostran snarare än som något som genererar ekonomiskt värde och som är en väsentlig del i familjens överlevnadsstrategi

Estrada påvisar en skillnad från hennes fält gentemot vad som påvisats i andra studier av gatuförsäljande familjer i utvecklingsländer. I de nämnda tidigare studierna är de deltagande barnen ofta tvingade att delta av sina fäder som utnyttjar deras arbetskraft. Detta skiljer sig från Estradas data. Deltagandet i familjens gemensamma arbete i Los Angeles ger barnen pengar till egen konsumtion, men det ger även ökat aktörskap. Genom att delta i arbetet med att dra in pengar ges de också möjlighet att vara med i det gemensamma beslutfattandet inom familjen, både vad gäller familjens affärsverksamhet och hur de pengar som dras in ska spenderas. När alla i familjen är med och bidrar till den gemensamma budgeten påverkas maktbalansen inom familjen, hela familjen får vara med och bestämma i större utsträckning.

I boken pekar författaren på den viktiga roll barnen spelar för att möjliggöra familjernas affärsverksamhet. Hela familjen hjälper till i förberedelser av det som ska säljas och inte sällan i försäljningen. I de fall familjen har yngre barn tar de äldre barnen hand om de små medan de äldre familjemedlemmarna arbetar samt sköter hushållsarbete. Barnen bidrar dock mer än så. Tidigare forskning från USA har, som bokens författare påpekar, lyft fram den roll barn kan spela som översättare för immigrerade föräldrar. Så är fallet även i denna studie. Barnen i Estradas studie bidrar med, vad Estrada kallar, "American generational resources (AGRs)". Majoriteten av barnen var, till skillnad mot föräldrarna, födda i USA, barnen går i skolan, de talar alla engelska och är familjära med amerikansk kultur och teknologi. Dessa AGRs menar bokens författare spelar en väsentlig roll i familjernas överlevnad. Barnen fungerar som översättare och medlare i kontakter med lärare, läkare och advokater och inte minst skapar och sköter de kontakter med kunder som inte talar spanska och genererar därmed en bredare kundkrets. Det faktum att många av barnen, till skillnad mot de flesta föräldrarna, är medborgare använder de i kontakt med myndigheterna och som en skyddsmekanism mot polisen som ibland ansätter gatuförsäljarna, som jobbar utan tillstånd, och försöker få bort dem från gatan. Barnen som är bättre än föräldrarna på engelska skriver skyltar som föräldrarna kan använda i sitt arbete.

Men barnen är också ”media brokers” åt sina immigrantföräldrar. Barnen sköter kontakter per brev och telefon. Barnen sköter även reklamen för familjernas försäljningsverksamhet i sociala medier, håller kontakt med kunder, informerar om vilken plats de säljer på vid olika dagar samt informerar om försäljningen är inställd någon dag. På sätt integrerar barnen försäljningsverksamheten i det senmoderna informationssamhällets kommunikationsvägar.

Barnens tillgång till AGRs ställer på sätt och vis den klassiska idén om socialisation på huvudet. Det är inte så att barnen är de som ensidigt utsätts för socialisation, där föräldrarna introducerar dem till samhället. Mot bakgrund av bland annat barnens AGRs så är det snarare barnen som vägleder och hjälper föräldrarna att etablera sig och upprätthålla en affärsverksamhet i dagens USA.

Barnen har ofta börjat som gatuförsäljare när deras förälder/föräldrar förlorat sitt arbete. I brist på andra jobb mobiliseras hela familjen för att de ska kunna behålla sin ekonomiska standard, till exempel i något fall så att barnen ska kunna gå kvar i sin privatskola. Boken levererar inte enbart en rosaskimrande bild av barnens vardag, det finns ett yttre strukturellt tryck som tvingar familjerna och barnen att arbeta som gatuförsäljare. Barnen framhöll dock ofta sitt deltagande i detta arbete som något huvudsakligen positivt. De menade att det var roligt och lärorikt, att det var en bra förberedelse inför vuxenlivet och lyfte inte sällan fram att de ansåg att barn som inte arbetade, och fick saker av sina föräldrar utan motprestation, var bortskämda. Estrada nämner att detta potentiellt delvis kan vara förskönande eftertionaliseringar. I studien framgår att barnen som deltog i gatuförsäljningen inte sällan upplevde en konflikt, de hade gärna sluppit arbeta och hade gärna haft mer tid över till fritidsintressen och avkoppling. De upplever dock samtidigt att det är deras plikt att hjälpa sin familj och inser att de skulle behöva göra avkall på konsumtionsvaror, som de vill ha, om de inte hjälpte till och jobbade. Föräldrarna skulle inte ha råd att ge dem fickpengar eller prylar. Det faktum att barnen deltar i gatuförsäljning, pekar författaren på, betyder inte att de försummar sin skolgång. De väljer bort fritidsintressen, men inte sin skolgång och läxorna. Barnen sköter skolan noga och har ofta höga utbildningsambitioner. De siktar ofta på att utbilda sig inom ett område, som polis, läkare och jurist, där de i framtiden kan hjälpa barn och familjer i samma situation som dem själva. Barnens deltagande i försäljningsarbetet är således inte självklart en utmaning mot deras utbildning, som man ibland föreställer sig när det gäller arbetande barn, utan snarare en viktig förutsättning för att möjliggöra att barnen ska kunna delta i högre utbildning. De pengar familjerna drar in möjliggör att föräldrarna kan fortsätta betala skolavgifter, köpa material till skolan osv.

Emir Estradas bok *Kids at Work* är ett intressant bidrag till diskussioner om barndomens innebörd, den ger inspel i diskussioner om socialisation och barns aktörskap samt viktiga insikter rörande hur immigrantfamiljer i dagens USA

mobiliserar för att hitta en ekonomisk nisch. En kritisk punkt skulle kunna vara att boken anknyter och refererar svagt till väsentlig tidigare europeisk forskning som ligger nära det studien beforskar. Ämnet barn och arbete belystes under 1980, 1990 och tidigt 2000-tal i ett antal studier av olika europeiska forskare. Såväl exempel som slutsatser i denna tidigare forskning påminner till del om det Estrada lyfter i sin bok. En vidare utblick bortom den nordamerikanska kontinenten skulle möjligen kunnat ytterligare stärka de resonemang som förs i densamma och än mer tydliggjort de nya viktiga, kompletterande bidrag Emir Estradas bok *Kids at Work* levererar.